

LLIBRE DEL REI EN PERE D'ARAGÓ

BERNAT DESCLOT

1 [79] Aquestes gents que s'anomenen “almogàvers” són una gent que no viuen sinó de les armes, i no estan en ciutats ni en viles, sinó en muntanyes i en boscos, i guerregen tothora amb sarraïns i entren dins la terra dels sarraïns una jornada o dues, roben i segresten, i en treuen molts sarraïns presos i moltes altres coses. I d'aquest guany viuen, i suporten grans dificultats que cap altre home no podria sofrir; que poden estar-se dos dies sense menjar, si cal, o menjaran de les herbes dels camps, sense ni tan sols queixar-se'n. I els adalils¹ són els qui els guien, que saben les terres i els camins. I no porten sinó una gonella² o una camisa, sigui estiu o hivern, molt curta, i a les cames unes polaines³ ben estretes de cuir i als peus bones avarques⁴ de cuir; i porten bon coltell⁵ i una bona corretja i un foguer⁶ a la cintura, i porta cadascun una bona llança, i dos dards i un sarró de cuir a l'esquena en 15 què porta el pa per a dos o tres dies. I són gent molt forta i lleugera per fugir i per encalçar; i són catalans i aragonesos i serrans.⁷

CRÒNICA DE RAMON MUNTANER

RAMON MUNTANER

1 [62] [...] I entretant el senyor rei trameté dos mil almogàvers a Messina perquè hi entressin de nit. I hi anaren cadascú amb el seu sarró carregat, que no us penseu que portessin cap bèstia de càrrega, sinó que cadascú portava pa en el seu sarró; que així 5 estan acostumats i nodrits: que quan van a fer camí cadascú porta un pa per a cada dia, i no més; i viuen del pa i de l'aigua i de les herbes tant temps com cal. [...]

[64] Quan els almogàvers van haver entrat a Messina (que ho havien fet de nit), no em demaneu l'alegria i el confort que 10 correu per tota la ciutat. Però l'endemà al matí, a l'alba es preparaven per atacar la host,⁸ i les gents de Messina en veure'ls tan mal vestits, amb les antiparres⁹ a les cames i les avarques als peus i els capells de malla al cap, digueren:

—Ai, Déu! Que ràpid que ha passat el goig! I quina gent és 15 aquesta que van nus i despullats, que no vesteixen sinó un cassot¹⁰ i no porten darga ni escut? No ens n'hem de refiar gaire. I si aquests són així, així mateix deu ser el rei d'Aragó.

I els almogàvers, que ho van sentir murmurar, digueren:

—Quan sigui de dia us mostrarem qui som.

20 I feren obrir un portal i van atacar la host de tal manera que, abans no s'haguessin situat, van fer un carnatge¹¹ tal que era per sorprendre's. De manera que el rei Carles i els de la host es pensaren que hi havia el rei d'Aragó en persona; i abans que s'haguessin situat, van tenir més de deu mil persones mortes. I 25 després, amb tota la roba bona que trobaren, entraren a la ciutat sans i estalvis.

I quan les gents de Messina veieren aquestes tan grans meravelles que aquestes gents feren aquell dia, els valoraren en més que dos cavallers cadascun d'ells, i els feren molt d'honor i plaer, 30 tant els homes com les dones. I quedaran tan reconfortats que aquella nit feren tal lluminària i tal festa que en tota la host estigueren esbalaïts i amb gran temor i dolor.

Els almogàvers eren uns soldats d'infanteria mercenaris que es van fer cèlebres al servei dels reis d'Aragó. Fixa't en la presentació que en fan Desclot i Muntaner en les seves Cròniques. Desclot en traça una descripció objectiva i detallada. En el cas de Muntaner, són vistos des de l'òptica subjectiva de la gent de Messina (Sicília), que estan sotmesos als francesos i que esperen que el rei Pere II arribi i els alliberi.

- 1 **adalil** Bon coneixedor del terreny que acompanyava un cos d'exèrcit per tal de mostrar-li el camí o bé per observar els moviments de l'enemic.
- 2 **gonella** Peça de vestir composta de cos i falda més o menys llarga.
- 3 **polaines** Mitja calça que cobreix fins a sota genoll.
- 4 **avarques** Calçat rústic que es lliga al turmell.
- 5 **coltell** Ganivet.
- 6 **foguer** Anella de ferro que fa treure espurna d'una pedra foguera.
- 7 **serrans** Gent de les serres que separen Aragó i València de Castella.
- 8 **host** Exèrcit, en aquest text enemic.
- 9 **antiparres** Peça de cuir o roba lligada a la cama com a protecció.
- 10 **cassot** Sobrevesta.
- 11 **carnatge** Gran mortaldat.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.